

ประเภทของภูมิปัญญาด้าน คนตรี วรรณกรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ชื่อภูมิปัญญา คำว่าปี่น้องผัดกัน

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

คำว่า ปี่น้อง เป็นคำสอนที่มีมาแต่โบราณ ที่ได้ นำเอาคำสอนของพระพุทธองค์เจ้า มาเทศนาให้คนพื้นบ้าน พื้นเมืองของเวียงสาได้สดับรับฟังกันในโอกาสต่าง ๆ และคำว่าปี่น้อง เป็นสิ่งที่สอนให้คนเป็นคนดีได้มาก หากรู้จักฟังและคิดตามไป จะมีคำสอนที่อยู่ในเชิงเปรียบเทียบ ยกตัวอย่างให้เห็น อยู่ในนั้นได้ชัดเจน ซึ่งในปัจจุบันคำว่าปี่น้องเริ่มที่จะเลือนหายไปจากวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ความเป็นมา

โอวาทก่อนบวชบวชบวชเกล้า ข้าพเจ้าจักเล่าไขปี่น้องเรื่องญาติพี่น้องบ่อดัดแมนกัน เงินต่านนั่งฟังแต่เกล้าและเหง้า ตามออกคำสอนพุทธองค์เจ้า เทศนาว่าไว้ก็ยอมสืบทายว่าวายยากไว้ และฮ้อนลวกไหม้เงินทอง ตามมีสิ่งทรัพย์มั่งมูลข้าวของก็มีเรื่องพองหือตกต่ำได้ ปีจรรยาเต็มจำใกล้ ๆ เหมือนจายคาเฮือนนั้นเล่า ไผ่บ่อบั่นทุกวันคำเจ้ามันก็ขาดเสียงปุดไป เขยิบย่ำปี่น้องอย่าได้สงสัย ฮ้อนเหลือกว่าไฟ ในเหลือกว่าแก้ว ปี่ ๆ น้อง ๆ ลูก ๆ หลาน ๆ เมื่อบ่สำราญเจ็บเป็นป่วยไข้ ควรใจใส่กันหกเหนื่อวังได้ การใดคิดจุงคิดปี่กันน้องกันควรปี่องชีวิตยามเมื่อเกี่ยวข้องกับยา เมื่อเจ็บปวดเนื้อเพราะจ้วนอัตรดา ได้หันอวอามานั่งใกล้ ๆ พ่อเจ๊กและจิ้นกุพาแขกห้องมาอยู่เมืองเราป่าเลื้อ บ่เจ๊กำตุ้ไปแแล้วดูเตอะว่า เจ๊จาดอั้นไผ่หมั้นจาวใดจาวนั้นพร้อมเพียงเฮียงกัน จาดไผ่เจ๊อั้นอยู่เป็นหมู่ต้อง เฮาปี่น้องกันจะไปกี้ดสั้น หือกี้ดไปยาว ขอกฟ้า ลูก ๆ หลาน ๆ ปูลุงและน้ำอย่าจำปากกล้าตื่อเวณ อยู่บ่วุฒิบิดเจ็บบิดเป็น ส่วนความจุ่มเย็นก็หาบ่ได้ หิข้าวหอมของเงินทองบาทได้ สิบหายตวยไปกู่เจื้อ เพราะเตวดาจักมาผักเพื่อ ก็หาบ่ได้สักองค์ มีแต่เพ็ดยักษ์พงษ์พายมาป็น จักมาชุกชนบนคนร้อนใหม่ บิดเจ็บบิดเป็นบิดเมื่อยบิดไข้ เพราะผีเฮือนไปรากจักเอาผีต่ายโหงกับผีเพ็ดยักษ์ มาควิคำหือเป็นภัย อันหมอมเมื่อตัว ผีเฮือนผัดใจ เพราะว่องค์โยบ่ปอดูกต้องแล้วไปจวนผินา ๆ ต่าง ๆ ห้องมาเบียดเบียนคุษะไร บิดหนึ่งก็หาเตียนงามดอกไม้กับสวຍหมากได้ปูลงาม สุมาต่านเกล้าแล้วยอมมือसान แล้วไหว้วอนวานเขาไร้หลอนผัดใจยังขอยกโทษไว้ กำจั้นยื่นไหว้สุมาเพราะเหตุนี้และ บ่อกวนลาสา หลาน ๆ อา ๆ ปูลุงน้ำป่า ควรอู้จำกันเจ้า ๆ ข้า ๆ ปากป่อง ลูก ๆ หลาน ๆ ปี่ ๆ น้อง ๆ ตามว่าเกียจก้องเพียงใด บ่กวนม้ามิกนึ่กอยู่ในใจ แล้วไปหายไปเป้งใจยื่นกว้าง อดส้มกินหวาน อดसानได้ส้าอย่าจำปากกล้าตื่อเวร เพราะของเหล่านี้ตามีบ่อบั่น ปี่น้องผู้ฟังจำไว้เตอะเจ้า

แหล่งข้อมูล

สังัด ตาลิน

บ้านเลขที่ 58 หมู่ 6 ตำบลแม่สาคร อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน